

مهرجی با به تیـا نـ بـ

کاریگـربوونی کاریکا تـرـ .

هـ ندرـن خـشنا و

فراهه مکردنی گا ته جا یی له کاریکا تـردا به س نیه بـ سرکه وتنی
ئو کاریکا تـره، بـیه ده بـت چه ندین مهرجی تریشی تـد ابـت، وه کو
مهرجی بابـه تیانه، به چی ئم بابـه تیانه به دهرده که وـت؟ کا تـک که
کاریکا تـریست به دوای دژ به یه که کانداه گه بـت، ده بـت له نـو بابـه تی
کاریکا تـره که دا بگه بـت، نهک له دهره وهی بابـه ته که، به واتایه کی تر
ده بـت ئو دژ به یه کانه ببینـته وه که له سر ئم بابـه ته جـبه جـ
ده کرـن، بـ نمونه کا تـک کاریکا تـرـک له سر که سایه تیه کی سیاسیه وه
ده کـشـت، ده بـت خـه لاوازه کانی ئم که سایه تیه ببینـته وه، نهک
خـه به هـزه کانی، بـ زیاتر روونکردنه وهی ئم بابـه ته بـلایه نانه،
نمونه یهک دـنینه وه، ئه گهر کاریکا تـریستـک ویستی باس له (حاتم
ئهلتائی) بکات، ئم کاریکا تـره ههرچه ند سرکه وتوو و گا ته جا
بـت، کارلـکردنی ویستراو به ده ست نا هـنـت له گه خـوـنـردا، ئه گهر
(حاتم ئهلتائی) وه کو که سـکی قرچـک وـنا بکات، چونکه سه خاوه تی ئم
که سایه تیه وهک نمونه ده هـنـرـته وه، بـیه ئم کاریکا تـره به
ناداد پهره و و تاوان هـهـبـهـستن له قهـم ده درـت، چونکه بـ توانایه
له گـگـینی ئو ههستهی لای خـه کی بهرانبهر به سه خاوه تی حاتم،
کا تـک ئه مه خـای به هـزی ئو که سایه تیه یه نهک خـای لاوازی، ئم
خـاـش به هـزتره له به هـزی کاریگهری کاریکا تـره که، ئه مهش مانای
ئه وه نیه که کاریکا تـریسته که توانای هـرشکردنه سر که سایه تی
(حاتم ئهلتائی) نیه، بهـکو ده گه یشته ئامانجی خـی ئه گهر خـاـکی
تری ده ستنیشان بکردبایه، نهک خـای قرچـکی و سه خاوه تی، ئم
خه سـه ته به ئهـرـنی ناسراوه چونکه به سه خاوه ت ناو نراوه، له وانه یه
به ناوـکی تر ناو بنـرت و ده بـته نهـرـنی، کا تـک که ناوی نانـین
سه خاوه ت، بهـکو ده ست بـاوی و بادهستی، ده ست بـاویـش له نه ریتـه
نهـرـنیه کانه، سهـرهـای ئه وهی که له گه سه خاوه تدا له یهک نزیکن، له
هـندـک شتدا له یهک جیاوازن، به خشنده سامانی خـی پـشکـهشی خـهـکی
ده کات، ده ست بـاویـش له وانه یه بـ خـه کی یان بـخـی خـرجی بکات، و
جـرـکه له خـرجی نا پـویست، له مه دا کاریکا تـریست ده توانـت حاتمـی
پـ تاوانبار بکات، بـ نمونه چ پـویست ده کات حوشتـک سه ربـی،
کا تـک که سهـره مهـک زـریشـه بـ زگ ئاوسانی میوانه که؟ لـره دا

پاراد کسه که له نوان خهسه ته به خشنده یی و قرچ کی نیه، به کو له نوان به خشنده یی و دهست باییه، به کا تیک کاریکا ترسته که پاراد کسی به کهم هه بژرت، ئهوا خای تووشی هاای دهکات، بهام که پاراد کسی دووهم هه بژرت، ئهوا ئامانه کهی ده پیکت، بهیه ده بت کاریکا ترسته لهو خهسه تهی که پااوانه کهی پا ناسراوه له پاراد کسدا بگهت، نهک له پچهوانه کهیدا، به هر خهسه ته کی ئه رانی، هاوواتای نه رانی هیه، پچهوانه کهشی راسته، به خشنده یی دهست باییه، قرچ کیش داراییه، ئازایه تی و نه به زیش خکشتنه، پاشه کشهش مان هه، ههروه ها سه بارهت به خهسه ته کانی تریش.

به زیاتر ریشش نمونه یه کی تریش ده هینیهوه، کاتیک که کاریکا ترسته زده یی له و نه کشانی کهسه کی باا بهرز بکات، ده بت زده یی له درژی بکات، نهک کورته باای بکشت، کاتیک که بینر ئه و کهسه ده بینت و ده زاننت به ژنی درژه، پده که ننت ئه گهر ئه و کهسه بینت به دهست قهسپ له سهر دارخورمایهک لده کاتهوه کاتیک به خای له سهر زهوی وهستاوه، بهام پناکه ننت ئه گهر ئه و کهسه بینت ممر له یهک بدشت، بهام پده که ننت ئه گهر ئه و کهسه ممر له که ده دشت، له ئهسا دا به خای کورته باا بت، چونکه کاریکا ترسته که زده یی له سیفه تی ئه و پیاوه دا کردووه، بهام ئه گهر کاریکا ترسته که ویستی پاراد کسی کورت و درژی به کاربانت، ده بت گوزهر کی سهرکه وتوو به بابته که بینتهوه، وهک ئه وهی سه بهر کی کورت به باا بهرزه که، و سه بهر کی درژ به کورته باا که بکشت، له لایهک پارزه ری له بابته یانه کهی دهکات، و له لایه کی تریشهوه له گه ئه و ههسته ی که له لای جه ماوه ره وه دروست بووه به ریه کناکه ون، له لایه کی دیکه شهوه سیفه تیک کی تری خست ته سهر کهسه که به به ئه وهی لای جه ماوه ر بینراو بت، کاریکا ترسته که په نای برد ته بهر سیمبول و سوانه وه له دهوری ههسته راسته قینه کهی جه ماوه ره وه به ران بهر ئه و کهسایه تیه، و به کورتی و نای کردووه، سهره ای ئه وهی که پارزگاری له درژی کردووه، ئه وه کهی تریشی به درژی و نا کردووه، سهره ای ئه وهی که پارزگاری له کورتی کردووه، په نده پشینانه کانیش پیه تی له م پاراد کسانه، وهکو (هه موو درژیک عه قای له چکیه تی) و (هه موو کورته باایهک ئازاوه گه) و (توندی دهست له شلی زمانه وهیه) و چه ندین نمونه ی تر، ئه و پاراد کسانه ز له شیعی کانی عه ره بيشدا به کارها توون، وهکو ئه و گوته یه ی شاعیر، سه بارهت به هزیک که خه کی شهرمه زاریان ده کردن به ناوه که یانه وه که (انف الناقه) واته لووتی حوشر بوو، که ده بت:

گهـلـكـ كهـ لووتن و خهـكـى ديكهـش كلكـ، ئاـياـ لووتى حوشتـر و كلكـ وهـكـ
يهـكنـ؟ لـرهـدا شاعـير ئهـو سيفهـتهـى بهـكارهـلـنا كهـ خهـكـكهـكهـ پـوهـى
شهـرمهـزاربوونـ، بـ ستايشـكـردن و پـداههـلـدانـيان، بهـمجـرهـش ئهـم
سيفهـتهـ لهـ سهـرچاوهـى شهـرمهـزاربـيهـوهـ گـلـا بـ سهـرچاوهـى شانازى، و
چهـنـدين نمـونهـى تـريشـ.

مهـبهـستـيش لهـم نمـونا نهـ ئهـوهـيهـ كهـ هـونهـرمهـند دهـتـوانـتـ پارـزگارى لهـ
با بهـتيانهـى كارىكاـتـرهـكهـى بكاتـ، بهـ وـناكـردنى ئهـو پارادـكـسانهـى
لهـ با بهـتهـكهـدا هـن، هـهـرچهـند كارهـكهـ ئاـلـزىش بـتـ، بهـبـ داھـلـنان و
ههـلـبهـستن و ههـلـكارى، تاوانباركـردنى پـياوـكـى سياستـ كهـ بهـ
دهـستپاكي ناسراوـبـتـ، بـ نمـونهـ بهـ دزىنى موـكـى گشتى كارـكـى
ههـلـيهـ، ئهـگهـر كارىكاـتـريستـيش دهـيهـوتـ رهـخهـ لهـ كهـسهـ بـگـرتـ،
دهـبـتـ بهـدواي پارادـكـسهـكان لهـ ههـلـسوكهـوت و سـروشـتى ئهـو كهـسهـدا
بـگهـلـتـ، نهـكـ پارادـكـسانـكـى بـ دروستـ بكاتـ كهـ لهـ كهـسهـكهـدا بوونى
نيهـ، بـ ئهـوهـى نهـكهـوتـهـ ههـلـهـ و لهـ رهـفتار و رهـوشـت دهـرنهـچـتـ،
ئهـگهـر كارىكاـتـريستـيش پا بهـند بـتـ بهـمهـ، ئهـوا كارىكاـتـرهـكانى
ناوبانگى خـيان دهـستدهـكهـوتـ لهـنـو خوـنـهـرانـدا، هـهـرچهـند جهـماوهـرى
ئهـو كهـسايهـتـيهـش زـر بـتـ، ههـمان شتـ حزب و لاىهـن و گروپهـ
سياستـيهـكانـيش دهـگرـتهـوهـ، با بهـتيانهـ تهـنيا پـهـيوهـست نيهـ بهـ
كارىكاـتـرى سياستـيهـوهـ، بهـكـو بهـ رـژهـى جـياواز جـرهـكانى تـرى
كارىكاـتـيرىش دهـگرـتهـوهـ، باسـكـردن و مامهـلـهـكـردن لهـگهـ دياردهـيهـكـ كهـ
لهـ كـمهـلـگايهـكهـدا بوونى نيهـ، دهـرچـوونـهـ لهـ با بهـتيانهـى كارىكاـتـر،
بـ نمـونهـ بايهـخدان بهـ دياردهـى ئاـودهـبوون لهـ كـمهـلـگايهـكـ كهـ ئهـم
دياردهـيهـى تـدانـيهـ، ئهـم كـشهـيهـش پـهـيوهـندهـ بهـ مهـرجـكـى تر لهـ
مهـرجهـكانى كارىگهـرى كارىكاـتـر، كهـ هـلـكارى كارىگهـرى كـمهـلـايهـتـيهـ،
كهـ دواتـر بهـ درـژى باسى دهـكهـين.